

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/11/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7123209616
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:7123209616.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudkýň JUDr. Andrey Galdunovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom v C., B. XX, zastúpený Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Ku Potoku 4, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Mestského súdu Košice sp. zn. 36C/15/2023 zo dňa 12. septembra 2024

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok Mestského súdu Košice č.k. 36C/15/2023-115 zo dňa 12. septembra 2024 vo výroku I. o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 3.000,- EUR do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Z r u š u j e rozsudok vo výroku III. o náhrade trov konania a v zrušenom rozsahu vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) zhora označeným rozsudkom žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 3.000,- EUR do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II. výrok) a priznal (bez uvedenia, že ide o žalobcu) proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % zo súdom priznanej sumy (III. výrok).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplata sumy 10.000,- EUR titulom náhrady škody spôsobenej porušením práva Európskej únie (ďalej aj len „EÚ“), konkrétne z dôvodu práce nad zákonom povolený limit pracovnej doby stanovenej v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 04. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica“).

3. Žalobu odôvodnil tým, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (ďalej „HaZZ“), vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ust. zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore na hasičskej stanici v Košiciach. Jeho týždenný pracovný čas sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť, t.j. má 24 hodinové zmeny v takom rozsahu, že súhrn takto „naskladaného“ týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. V tejto súvislosti poukázal na úpravu dovoleného rozsahu týždenného pracovného času zamestnancov, vrátane hasičov, ktorá tvorí predmet úpravy práva EÚ, a ktorá záväzne určuje maximálnu dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín, poukazujúc na smernicu, pričom jej porušenie členským

štátom EÚ vyvoláva jeho zodpovednosť podľa práva EÚ a pre osoby postihnuté takýmto porušením zakladá práva na náhradu spôsobenej ujmy pred vnútroštátnymi súdmi členského štátu. Uviedol, že Slovenská republika ako členský štát Európskej únie neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice a porušenie tohto citovaného článku smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie napr. C-429/09. Žalobca uviedol, že služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne s poukazom na § 86 zák. o Hasičskom a záchrannom zbore a jeden služobný deň žalobcu sa skladá zo štátnej služby, t.j. pracovnej zmeny v trvaní 16 hodín alebo 17 hodín a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti na pracovisku s poukazom na § 92 zák. o Hasičskom a záchrannom zbore v trvaní 7 alebo 8 hodín. Počas rokov 2019-2021 sa jednalo o 17 hodinové pracovné zmeny, po ktorých bezprostredne nasledovala určená 7 hodinová pohotovosť na pracovisku. Počas roku 2022 sa jednalo o 16 hodinové pracovné zmeny (výkon štátnej služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Celkovo strávil žalobca na pracovisku sústavne (minimálne) 24 hodín v jednom služobnom dni. V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach, hasiči sú vyslaní na zásah, režim služobnej pohotovosti sa mení na prácu nadčas. Keďže v mieste výkonu služby žalobcu sa strieda niekoľko hasičských zmien, každý tretí deň odslúži každá pracovná zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene 2 dni voľno. Aj žalobca každý tretí deň odslúži 24 hodín a následne má 2 dni voľna, pričom mesačne odslúži každá hasičská zmena 10 pracovných zmien, pričom každý tretí mesiac je to až 11 zmien, čo je v priemere 10,4 zmeny mesačne. Nakoľko na každú zmenu bezprostredne nasleduje určená služobná pohotovosť, žalobca teda strávi na pracovisku bežne 240 až 264 hodín za mesiac, pričom do tohto rozsahu nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Počas služobnej pohotovosti sa žalobca ako príslušník HaZZ musí zdržiavať na pracovisku, z tohto sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do 1 minúty od vyhlásenia, teda žalobca musí byť počas celej doby služobnej pohotovosti, ktorá mu je nariaďovaná v noci, okamžite pripravený na vykonanie zásahu. Napriek tejto skutočnosti sa mu však čas pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času a táto skutočnosť sa potom v konečnom dôsledku prejavuje tak, že aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou na pracovisku, napr. v mesiaci júl 2021 strávil viac než 262 hodín, v rámci fondu pracovného času mu je vykázaných len 195 hodín. Z takto vykazovaného fondu pracovného času, ktoré nezohľadňuje skutočný čas pracovnej pohotovosti, sa potom javí, že jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však v absolútnom rozpore so skutočnosťou. Žalobca nemá dostatočný čas na regeneráciu a odpočinok a jeho určený čas služieb v jednotlivých týždňoch mu neumožňuje dostatočný odpočinok a regeneráciu, čo je v rozpore s právom EÚ. Žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobným úradom), musí tam byť fyzicky prítomný, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného súkromného, sociálneho prostredia, jeho rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť venovať sa svojim vlastným potrebám a organizovať si svoj súkromný čas a program je prakticky vylúčená. Dôvodil, že jeho služobný čas mal byť rozvrhnutý tak, aby nedochádzalo k porušovaniu jeho práv vyplývajúcich zo smernice. Uplynutý čas žalobcovi vrátiť možné nie je a nemôže ho stráviť inak, preto si uplatňuje nemajetkovú ujmu voči žalovanému za obdobie 3 rokov, t.j. od 01.06.2020 do 31.05.2023. Uviedol, že v príčinnej súvislosti s porušením práva Únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku: a) zásahu do jeho práva na ochranu zdravia a b) zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život. V žalobe sa tiež vyjadril k prebratiu smernice do zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore dôvodiac, že napriek tomu, že príloha č. 4 k zák. č. 315/2001 Z. z. uvádza, že do jeho znenia bola prebratá smernica, znenie jeho príslušných ustanovení túto skutočnosť nepotvrďuje. Uviedol, že žiadne ust. zák. č. 315/2001 Z. z. nepotvrďuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle únieového práva. Ako ďalší nedostatok zák. o Hasičskom a záchrannom zbore považoval to, že zo smernice neprebral ustanovenia jej čl. 6 písm. b) stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín, napriek tomu, že podrobne definuje termíny služobná doba, služobná pohotovosť, spôsoby ich finančného ohodnotenia a pod. Skutočnosť, že týždenný pracovný čas hasičov prekračuje 48 hodín, žalobca zdokumentoval listinami o týždennej dochádzke. Poukazujúc na čl. 6 písm. b) smernice, rozhodnutie ESD vo veci C-429/09 (G. Fuß) uviedol, že spomínaný článok má priamy účinok, keďže priznáva priamo jednotlivcom právo, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ide o právo na to, aby v členskom štáte EÚ priemerný

týždenný čas pracovníka neprekračoval týždennú hranicu 48 hodín. V zmysle tohto rozhodnutia ESD má preto aj žalobca pracujúci v Hasičskom a záchrannom zbere SR právo dovoľávať sa porušenia čl. 6 písm. b) smernice voči žalovanému v dôsledku toho, že jeho pracovná (služobná) pohotovosť sa nezapočítava do týždenného pracovného času, pričom jej nezapočítanie (zakázané právom EÚ) má za následok, že žalobca pracuje týždenne dlhšie ako 48 hodín, čím dochádza k porušeniu jeho práva podľa čl. 6 písm. b) smernice. Žalobca zastal názor, že v jeho prípade boli splnené únieové podmienky založenia zodpovednosti Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom vnútra SR, za porušenie jeho práva garantovaného čl. 6 písm. b) smernice, z ktorých vyplýva jeho nárok na náhradu takto spôsobenej škody, pričom svoje tvrdenia, resp. názor oprel o judikatúru ESD, predovšetkým o judikát vo veci G. Fuß (C-429/09), v ktorom ESD výslovne potvrdil právo na 48-hodinový pracovný čas pre príslušníkov hasičských zborov, za ktoré im v prípade jeho porušenia patrí právo na náhradu škody uplatniteľné pred súdnymi orgánmi členských štátov EÚ. Vychádzajúc z povahy škody, ktorá má nemajetkovú povahu, t.j. jedná sa o škodu vzniknutú v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok v prípade rešpektovanie jeho 48-hodinového pracovného času, ako aj podmienok jej uplatnenia, je v slovenskom právnom poriadku možné použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osobe podľa § 11-13 Občianskeho zákonníka, nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho únieového práva. V tejto súvislosti zdôraznil, že aj únieové právo uznáva, že v dôsledku jeho porušenia, môže dôjsť u poškodenej osoby k náhrade nemajetkovej ujmy (čl. 82 Nariadenia EÚ č. 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov).

4. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky, ktorý vykonáva stálu štátnu službu v Košiciach. Žalobcovi sú nerovnomerne rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16,5 alebo 16 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 7,5 alebo 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku v jednej 24 hodinovej zmene. Služobné povinnosti boli určované na čas nočných hodín od 22:30 do 5:30 hod. za obdobie, za ktoré žalobca požaduje náhradu nemajetkovej ujmy t.j. od 01.06.2020 do 31.05.2023. V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť za prácu nadčas. Hasiči tak strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín, keďže sa striedajú 3 hasičské zmeny, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú 2 dni voľna. Z plánu služieb súd zistil, že žalobca mesačne v rozhodnom období odpracoval v rámci služobnej pohotovosti a práce nadčas 58, 65 a 72 hodín. Z plánu vyplýva koľko hodín žalobca odpracoval v rámci služobného času, resp. koľko hodín predstavuje fond pracovného času a koľko času odpracoval v rámci služobnej pohotovosti na pracovisku a nadčas. Podľa týchto údajov žalobcu priemerný týždenný pracovný čas v rámci jedného mesiaca prevyšoval v mesiacoch 06/2020, 7/2020, 9/2020, 10/2020, 11/2020, 1/2021 až 8/2021, 10/2021 - 12/2021, 1/2022, 3/2022, 12/2022, 1/2023, 2/2023 – 48-hodinový týždenný pracovný čas. Z plánu služieb tiež vyplýva, že žalobca pracoval na zmeny, ktoré mal pravidelne rozvrhnuté tak, že bol na stanici 24 hodín a následne 48 hodín bol mimo stanice. Tak ako to vyplýva aj z výpovede samotného žalobcu, tento má mesačne rozvrhnuté svoje služby tak, aby na hasičskej stanici odslúžil každý tretí deň 24 hodinové služby; konkrétne žalobca uviedol, že pokiaľ má 24 hodinovú službu, po tejto nasleduje 48 hodín voľno, následne má ďalšiu 24 hodinovú zmenu, po ktorej má opäť 48 hodín voľno. Takto naskladaný týždenný pracovný čas pravidelne prekračuje maximálny rozsah 48 hodín, ktorý garantuje žalobcovi únieové právo. Žalobca je zamestnancom hasičského zboru 14 rokov a dodal, že v podstate, keď si nevezme voľno, mesačne odpracuje aj 248 hodín, slúži niekedy aj 11 zmien po 24 hodín, voľný víkend má tak raz za 3 týždne. Je ženatý, má jedno maloleté dieťa a takéto rozvrhnutie zmien vplýva negatívne nielen na neho, ale aj na rodinu, je ukrátený o čas odpočinku a o čas, ktorý by mohol venovať rodine a svojím koníčkom.

5. Právne vec posúdil podľa čl. 7 ods. 2 druhá a tretia veta, čl. 144 ods. 1 Ústavy SR, čl. 1 bod 2, 3, čl. 2 bod 1, čl. 6 písm. b), čl. 16 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES, § 11 § 13 Občianskeho zákonníka, § 85, § 86 ods. 1, 2, § 91 ods. 1, 3, § 92 ods. 1, § 97 ods. 1 písm. h), § 103 ods. 5 a § 122 ods. 1, 2, 3 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere v platnom znení.

6. V prvom rade poukázal na zásadu prednosti práva Európskej únie pred vnútroštátnou normou, z ktorej vyplýva povinnosť vnútroštátneho súdu členského štátu EÚ v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy vykladať vnútroštátne ustanovenia, čo najviac v súlade s právom EÚ a pokiaľ táto interpretácia nie je možná, neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s únieovým právom

(C-231-233/06, C-128-131/07). Z uvedeného vyplýva, že súd je vždy povinný vykladať vnútroštátne právne predpisy v súlade s právom Európskej únie, a tým je nepochybne daná jeho právomoc posudzovať súlad vnútroštátnych právnych predpisov s právom Európskej únie a aj právomoc v prípade zistenia tohto nesúladu, neaplikovať vnútroštátnu právnu normu, odporujúcu právu Európskej únie. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry SDEÚ vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva EÚ členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc, aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu úniómu právu, vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom EÚ a prijatie alebo ponechanie v platnosti legislatívy, ktorá je v rozpore s právom EÚ. Objektívna zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry SDEÚ nastáva, pokiaľ sú splnené kumulatívne jej 3 predpoklady: a) porušenie úniovej normy, b) porušenie úniového práva je dostatočne závažné, c) medzi porušením úniového práva členským štátom a škodou spôsobenou fyzickým a právnickým osobám existuje príčinná súvislosť. Naplnením všetkých vymenovaných predpokladov zodpovednosti členského štátu za vzniknutú škodu vzniká poškodenej fyzickej alebo právnickej osobe nárok na náhradu škody, o ktorej rozhoduje vnútroštátny súd.

7. Konštatoval ďalej, že žalobca žalobou uplatnil nárok na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť porušením úniového práva. Bol názoru, že jedine všeobecný súd je oprávnený a povinný rozhodnúť o tom, či bola jednotlivcovi spôsobená škoda nesprávnym prebratím práva Európskej únie, jeho nerešpektovaním a v akej výške. Prednosť komunitárneho práva a jeho priamy účinok, ako aj celý inštitút zodpovednosti členského štátu a uplatňovania si náhrady škody poškodenými subjektami, vyplývajú výlučne z judikatúry Súdneho dvora Európskych spoločností. Povinnosť aplikácie komunitárneho práva Súdny dvor vysvetlil po prvýkrát v prípade *Simmenthal*, v ktorom riešil dôsledky priamej aplikovateľnosti ustanovení komunitárneho práva v prípade, ak bola s nimi v rozpore vnútroštátna norma. Zodpovednosť členských štátov v prípade porušenia komunitárneho práva je objektívna a absolútna, teda členský štát sa tejto zodpovednosti nemôže zbaviť a ani z nej exkulovať, a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil. Slovenská republika je členským štátom Európskej únie a tým je daná právomoc súdu na prejednanie nároku žalobcu.

8. Súd prvej inštancie sa ďalej zaoberal námietkou žalovaného o miestnej nepríslušnosti súdu, ktorú s poukazom na § 17, § 19, § 41 a § 42 CSP posúdil ako nedôvodnú. Konštatoval, že v spore o náhradu škody si môže žalobca vybrať, či bude žalovať žalovaného na jeho všeobecnom súde alebo na súde, v ktorého obvode nastala žalobcom v žalobe tvrdená skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Žalobca svoj nárok na náhradu škody voči žalovanému oprel o dôvod, že v dôsledku nesprávnej transpozície smernice žalovaným v priebehu legislatívneho procesu do zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere mu vznikla škoda. Súd uzavrel, že keďže v prejednávanom prípade nejde o implementáciu európskeho práva do právneho poriadku Slovenskej republiky všeobecne, ale len v konkrétnom prípade žalobcu, ide teda o konkrétne použitie implementovaného európskeho práva na daný spor. Ku konaniu, ktorým malo dôjsť k porušeniu práva žalobcu došlo v Košiciach, keďže žalobca štátnu službu vykonáva v tomto meste, tu vznikli a prejavili sa následky škody vo forme nemajetkovej ujmy, preto je miestna príslušnosť Mestského súdu Košice daná.

9. K námietke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného súd uviedol, že za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečenie dodržiavania a rešpektovania práva EÚ sú zodpovedné jednotlivé členské štáty EÚ; v prejednávanej veci je zodpovedným subjektom Slovenská republika. Aj zo samotného rozsudku Súdneho dvora EÚ C-429/09 G. Fuß. vyplýva, že v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48-hodinového pracovného času má poškodený právo domáhať sa náhrady škody proti členskému štátu. Žalovaný teda disponuje pasívnou legitímáciou a žalobca teda dôvodne uplatnil nárok na náhradu škody z dôvodu porušenia práva Európskej únie voči Slovenskej republike, ako pasívne legitimovanej strane sporu, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR.

10. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že z citovaných ustanovení zák. č. 315/2001 Z. z. vyplýva, že zákon oddeľuje vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci služobného času a vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci určenej služobnej pohotovosti. Aj keď v oboch prípadoch ide o výkon štátnej služby, služobná pohotovosť sa nezapočítava do služobného času príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Smernica pritom v čl. 2 bod 1 a 2 ustanovuje, že pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje

podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi (a) alebo praxou a čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Z uvedeného vyplýva, že čas určenej služobnej pohotovosti príslušníka Hasičského a záchranného zboru má byť súčasťou služobného času, pretože nejde o čas odpočinku. Zákon č. 315/2001 Z. z. tak v rozpore so smernicou zo služobného (pracovného) času príslušníka Hasičského a záchranného zboru vyčleňuje časť určenej služobnej pohotovosti, pričom smernica neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v smernici. Súd tiež dospel k záveru, že smernica sa vzťahuje na žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru a v tejto súvislosti uviedol, že pri rozhodovaní je potrebné vychádzať nielen zo samotného znenia smernice, ale aj z príslušnej judikatúry SDEÚ, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva Únie, ktorý podal SDEÚ (rozsudok C-261/21 zo dňa 07.07.2022). SDEÚ rozhodol, že čl. 6 písm. b) smernice má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor EÚ tiež rozhodol, že smernica sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkom určitým rizikám. Na účely smernice nemôže byť pojem pracovníka vykladaný rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam právo Únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie. Skutočnosť, či je niekto podľa vnútroštátneho práva profesionálny alebo dobrovoľný hasič nie je relevantná na charakteristiky pracovníka, na ktorého sa vzťahujú ustanovenia smernice (C-397/01 až C-403/01 vo veci Pfeiffer, body 52 a 55, C-429/09 vo veci Fuß, bod 27 až 30, C-518/15 vo veci Matzak). SDEÚ v uvedených rozhodnutiach tiež opakovane judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva. Osobitne v prípade hasičov SDEÚ potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou. Nakoľko aj žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, celý čas služobnej pohotovosti je potrebné započítavať do pracovného času žalobcu.

11. K námietke žalovaného, že žalobca neosvedčil vznik nároku na náhradu škody a k námietke vo vzťahu k aplikácii ust. § 13 Občianskeho zákonníka pri rozhodovaní v danej veci súd uviedol, že predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi porušením jeho práva vyplývajúceho z noriem EÚ, sú splnené, pretože: 1. čl. 6 písm. b) smernice priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín, 2. uvedené ustanovenie nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože slovenský právny poriadok umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, 3. porušenie uvedeného článku vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy EÚ, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva, ktoré je v zjavnom rozpore aj s judikatúrou SDEÚ (napr. C-429/09), 4. porušenie tejto normy malo za následok ukrátenie času na odpočinok žalobcu, resp. času tráveného inak ako v mieste jeho pracoviska. Ak žalovaný tvrdil, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel, pretože neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, a že to považuje za ujmu na svojich právach, súd poukázal na ustálenú judikatúru SDEÚ, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá, a ani z predpisov komunitárneho práva nevyvodzuje (rozsudky C-104/89 a C-37/90 Mulder, C-46/93 a 48/93 Brasserie du Pêcheur Factortame, C-445/06 Danske Slagterier, C-429/09 Fuß).

12. Uzavrel, že povaha vzniknutej škody má nemajetkovú povahu a pri priznaní nároku na jej náhradu je možné použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osobe podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka, nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho únieového práva. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, t.j. žalovaný ako členský štát únie neprijal opatrenia

nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice, je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu a ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je namieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod. Aj z formulácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

13. Súd prvej inštancie nárok žalobcu posudzoval ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj zábery normotvorcu smernice Rady 89/391/EHS a tiež smernice Rady 2003/88/ES. Uvedené smernice boli prijaté v záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania, ich cieľom bolo zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, ktorý cieľ sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j. dňoch, hodinách, resp. ich častiach, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe, ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

14. K spochybňovaniu existencie vzniknutej ujmy žalovaným, resp. jej intenzity s poukazom na to, že pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, že pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok (spánok) zamestnanca, a teda sa od neho nevyžaduje aktívna činnosť, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, súd odkázal na opakované konštatovanie Súdneho dvora, že pojem „pracovný čas“ treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Vyžaduje si splnenie troch podmienok. Po prvé pracovník musí byť „v práci“, po druhé musí byť zamestnávateľovi k dispozícii a po tretie musí vykonávať svoju činnosť alebo svoje povinnosti. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas, je teda požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitého poskytovania príslušných služieb. Dôležité je aj zohľadnenie kvality času, ktorý pracovník môže tráviť počas plnenia tohto typu povinností, napríklad to, či sa môže venovať vlastným záujmom a rodine. Z judikatúry Súdneho dvora dokonca vyplýva, že aj čas pracovnej pohotovosti, strávený v domácom prostredí na telefóne (teda mimo priestorov zamestnávateľa), jednoznačne predstavuje pracovný čas, pretože pracovník musí byť neustále k dispozícii zamestnávateľovi a zastihnuteľný, a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená. Súd prvej inštancie tak uzavrel, že žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobný úrad), musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite poskytnúť príslušné služby a plniť si svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je nielen výrazne obmedzená, ale priam vylúčená.

15. Pokiaľ žalovaný spochybňoval, či došlo k porušeniu práva na maximálny 48-hodinový týždenný pracovný čas a v tomto smere tvrdil, že rozhodujúcou skutočnosťou v tomto smere nie je plán služieb hasičských jednotiek (striedanie troch zmien v 24 hodinových intervaloch) ale to, koľko času konkrétny príslušník skutočne strávil vykonaním štátnej služby za týždeň priemerne v rámci konkrétneho referenčného obdobia (6 mesiacov) a že z tohto dôvodu je pre zistenie, či skutočne došlo k porušeniu práv žalobcu nevyhnutné vypočítať čas, ktorý naozaj strávil vykonávaním štátnej služby, prípadne služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, teda služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. a rozvrhutej podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z., súd prvej inštancie poukázal na to, že v danej veci nebolo sporné, že žalobcovi sú rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16, resp. 16,5 hodinú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 8, resp. 7,5 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, že služobné povinnosti sú určované na čas nočných hodín, že v prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas, a že hasiči strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú

dva dni voľna. Z výpisu z dochádzkového systému, ktorý predložil žalobca v priebehu konania, je nesporné, že počas rozhodného obdobia 01.06.2020 - 31.05.2023 u žalobcu pravidelne dochádzalo k prekročovaniu maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času. Súd prvej inštancie bol názoru, že v tomto smere nemôže obstať ani dôkaz žalovaného - výpočet priemerného týždenného pracovného času žalobcu v zmysle smernice v rámci sledovaného 6 mesačného referenčného obdobia. Navyše vzhľadom na netransponovanie ustanovení smernice upravujúcich tzv. referenčné obdobie do právneho poriadku Slovenskej republiky, najmä do zákona č. 315/2001 Z. z., bude pre tzv. referenčné obdobie platiť úniová úprava, ktorá má prednosť pred vnútroštátnou právnou úpravou. Referenčným obdobím teda bude obdobie nepresahujúce 4 mesiace (čl. 16 písm. b) smernice).

16. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca v dotknutom období odpracoval čas nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) smernice, ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora, čo je potrebné považovať za dostatočne závažné porušenie práva únie. Medzi porušením čl. 6 písm. b) smernice a škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený podľa tohto článku dodržaný, existuje priama príčinná súvislosť.

17. Súd tak dospel k záveru, že žalobca vykonával prácu v žalovanom období nad čas povolený právom únie a tým bez akejkoľvek pochybnosti dochádzalo k zásahu do jeho práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj právo na rodinný život, teda právo utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Žalobca sa objektívne nemohol venovať rodine v rozsahu v akom by chcel, ale najmä nemohol so svojím časom voľne nakladať, nemohol sa venovať svojim záľubám. Pre nedostatok času nemohol ani oddychovať, hoci relax je vzhľadom na rizikovosť jeho práce nesmierne potrebný. Je nepochybné, že právo na odpočinok bolo u žalobcu porušované v období troch rokov pred podaním žaloby, bolo nepochybné a nesporné, že žalobcovi sú rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16 resp. 16,5 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 8 resp. 7,5 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, že služobné povinnosti sú určované na čas nočných hodín, že v prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas a že hasiči strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín a keďže sa striedajú 3 hasičské zmeny, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú 2 dni voľna. Bolo preukázané, že počas rozhodného obdobia od 01.06.2020 do 31.05.2023 u žalobcu pravidelne dochádzalo k prekročovaniu maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času. Žalobca v dôsledku takéhoto rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom EÚ, prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov i fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) smernice pri rozvrhovaní z pracovného času žalobcu došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry Súdneho dvora za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vzniknutej ujmy. Súd prvej inštancie tak uzavrel, že okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva EÚ, ktoré aj SDEÚ v rozsudku C-429/09 G. Fuß považoval za vážne, zakladajú v spojitosti s objektom zásahu, ktorým je vnútorné prežívanie dôsledkov nerešpektovania limitu pracovného času žalobcom, intenzitou porušenia, ktorou je, že týždenný pracovný čas žalobcu presiahol nad rámec 48 hodín a jeho trvaním len v posudzovanom období 3 rokov pred podaním žaloby, potrebu odškodiť tým vzniknutú ujmu peňažnou náhradou v sume 3.000,- EUR a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

18. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že priznal (podľa odôvodnenia rozsudku žalobcovi) ich plnú náhradu proti žalovanému, pretože stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu. Žalobcu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu.

19. Proti tomuto rozsudku, okrem zamietavého výroku, v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný (ďalej aj „odvolateľ“) z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP a navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že súd žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná mu náhradu trov celého konania. Namietal, že súd prvej inštancie posudzoval súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území SR so smernicou Európskej únie napriek tomu, že

takáto činnosť nespadá do jeho kompetencie. Aby mohol súd prvej inštancie skonštatovať, že došlo k porušeniu práva Únie, musel by najskôr rozhodnúť, že zák. č. 315/2001 Z. z. nesprávne prebral smernicu do slovenského právneho poriadku. Súd prvej inštancie sa v konaní nevysporiadal ani s otázkou rozdielného obsahu pojmov „služobný čas“ v zmysle zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere a „pracovný čas“ v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, pričom tieto pojmy nie je možné stotožňovať, pretože sa nezhodujú.

20. Ďalej uviedol, že z medzinárodnoprávných záväzkov Slovenskej republiky nijakým spôsobom nevyplýva, že by vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku mala upraviť problematiku s použitím pojmu „referenčné obdobie“, pričom Slovenská republika referenčné obdobia v zmysle smernice zaviedla v § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere. Podľa názoru žalovaného z rozsudku nie je možné zistiť o akých referenčných obdobiach prvostupňový súd vôbec rozhodoval. Žalovaný mal za to, že v konaní žalobca nedokázal jednoznačne určiť, v akých referenčných obdobiach malo údajne dôjsť k porušeniu práv žalobcu v zmysle smernice, ktoré uplatňoval predmetnou žalobou. Pre súdne konanie však nie je podstatné to, aké referenčné obdobie „môže byť“, ale to, aké naozaj bolo, čo je nesporne uvedené v § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. Prijatie argumentácie žalobcu by v skutočnosti znamenalo celkový odklon od ustanovenia § 86 ods. 1 zákona a popretie akéhokoľvek jeho účelu. Bez toho, aby sa jednoznačne ustálila otázka trvania referenčných období nie je možné spor rozhodnúť, keďže ak nevieme o akom konkrétnom období hovoríme, nie je možné určiť či žalobca mal v tomto období právo na maximálny priemerný týždenný pracovný čas 48h/týždeň v rámci referenčného obdobia. V období odo dňa 16.03.2020 do dňa 13.06.2020, odo dňa 01.10.2020 do dňa 15.05.2021 a odo dňa 25.11.2021 do dňa 22.02.2022 bol na území Slovenskej republiky vyhlásený núdzový stav. Žalovaný mal za to, že po náležitom zohľadnení teleologickej redukcie vzhľadom na judikatúru SDEÚ je práve núdzový stav spôsobený celosvetovou pandémiou ochorenia COVID-19 okolnosťou osobitnej závažnosti a rozsahu, ktorá si vyžaduje prijatie opatrení nevyhnutných na ochranu života, zdravia ako aj bezpečnosti spoločnosti a vzhľadom na to bolo v týchto obdobiach možné nedodržať pravidlá uvedené v smernici, nakoľko je odôvodnené priznať cieľu ochrany obyvateľstva absolútnu prioritu na úkor rešpektovania ustanovení smernice. Vzhľadom na to v týchto obdobiach žalobca nemal právo na maximálny priemerný týždenný pracovný čas 48h/týždeň v rámci žiadnych referenčných období. Bez jednoznačne určeného referenčného obdobia nie je možné určiť ani pracovný čas žalobcu (súčet hodín), ani počet týždňov referenčného obdobia (rozdiel medzi časom, ktorý fyzikálne uplynul a počtom dní, ktoré sa do referenčného obdobia v zmysle smernice nezarátavajú), ani priemerný týždenný pracovný čas (podiel prvých dvoch veličín). Vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je možné predmetný rozsudok považovať za dostatočne určitý, ani za preskúmateľný. Žalovaný mal za to, že priemerný týždenný pracovný čas nemožno vôbec vyhodnocovať inak, než v rámci konkrétneho referenčného obdobia a určenie referenčných období v celom rozsudku úplne absentuje.

21. Žalovaný ďalej konštatoval, že príslušníci Hasičského a záchranného zboru vykonávajú nesmierne dôležitú úlohu pri ochrane života a zdravia osôb a ochrane majetku. Je preto nevyhnutné, aby boli prijaté určité odchýlky od ustanovení Smernice 2003/88/ES. Jednu z nich ustanovuje smernica 2003/88/ES v čl. 17 ods. 3 písm. b) bodu iii), cit.: „V súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16: v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pošty a telekomunikácií, sanitky, protipožiarné služby a služby civilnej ochrany;“. Uvedené ustanovenie povoľuje, aby sa členské štáty odchýlili od ustanovenia čl. 16 Smernice 2003/88/ES a upravili si referenčné obdobie v zmysle čl. 19, cit.: „Možnosť odchýlky z od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 18 ods. 3 a v článku 18 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov.“ S poukazom na § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Žalobcom navrhnutý výpočet priemerného pracovného času v jednotýždenných a neskôr jednomesačných obdobiach toto celkom popiera, pretože takéto krátke obdobie neumožňuje vôbec žiadnu pružnosť, ani plánovanie v podmienkach Hasičského a záchranného zboru.

22. Okrem toho mal žalovaný za to, že žalobca neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na

rozhodovacia činnosť iných súdov v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Žalovaný mal za to, že žalobca v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. V konaní v podobe nemajetkovej ujmy nesie žalobca bremeno tvrdenia v tom, a to tak, že žalovaný by spôsobil žalobcovi škodu, resp. zasiahol do jeho osobnosti a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach, pričom žalobca musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať aká ujma mu vznikla.

23. Žalovaný ďalej poukázal na rozhodnutia odvolacích súdov SR na podporu svojho právneho názoru ohľadne priznania nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy a zdôraznil, že zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť resp. vážnosť v spoločnosti. Súčasne žalovaný poukázal aj na skutočnosť, že žalobca sa žalobou nedomáha aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ do jeho práva na ochranu jeho osobnosti, ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Podaná žaloba tak vôbec nerieši (údajný protiprávny) stav do budúcnosti, ale naopak vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby. Žalovaný mal za to, že v konaní nebolo ani na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy.

24. Namietal aj zmatečnosť uplatneného nároku, ktorý žalobca neosvedčil ani v rámci svojho výsluchu, nakoľko mal za to, že žalobca namieta organizáciu pracovného času a nie nesprávne prebratie smernice. Uvedené nie je žiaduce akokoľvek stotožňovať, nakoľko sa podľa názoru žalovaného jedná o odlišné kategórie. Skutočnosť, že žalobca nemôže venovať toľko času, koľko by si predstavoval, rodine, priateľom a/alebo voľnočasovým aktivitám a koníčkom, ktoré však nijako nepopísal ani nemenoval, nie je argumentom utrpenej ujmy v dôsledku nesprávneho prebratia smernice; medzi uvedeným neexistuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť. Z výsluchu žalobcu nie je podľa názoru žalovaného zrejماً dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobca neosvedčil dôvodnosť ani výšku ním uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko z výsluchu žalobcu nie je preukázaná priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi žalobcom utrpenou ujmu v dôsledku nesprávneho prebratia smernice, keďže žalobca na osvedčenie svojho nároku nešpecifikoval žiadne konkrétne negatívne zásahy, ktoré by utrpel vo svojom súkromnom živote, ktoré by boli v priamej súvislosti s nesprávnym prebratím smernice. Súd prvej inštancie nijako bližšie nevyvetlil, prečo ujmu na právach žalobcu videl ako závažnú, a to aj napriek jeho výsluchu, ktorým žiadnu utrpenú ujmu, okrem bližšie nekonkretizovaných tvrdení, neuviedol a neosvedčil.

25. Argumentoval aj nepreskúmateľnosťou rozhodnutia, pričom nedostatok riadneho a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia znamená porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a je dôvodom pre zrušenie takého rozhodnutia.

26. Dodal, že ak by v dôsledku nesprávneho prebratia smernice neoprávnený zásah do práv žalobcu skutočne existoval, tak tento zásah by v súčasnosti stále pretrvával, potom by bolo celkom prirodzené, aby sa žalobca v prvom rade domáhal upustenia od takéhoto zásahu u svojho zamestnávateľa v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo však žalobca vo svojej žalobe nežiada, ale naopak sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia, bez toho aby bol tento údajný protiprávny stav do budúcnosti napravený. Aj z tohto dôvodu nemožno hovoriť o vzniku škody, či nemajetkovej ujmy, ktorá má byť kompenzovaná v peniazoch.

27. Na záver uviedol, že súdy by pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu, mali zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale naďalej prihliadať napríklad na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Zavedenie princípu primeranosti k iným formám finančných kompenzácií spolu s ponechaním možnosti prihliadať na osobitosti konkrétneho prípadu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala „spravodlivé zadosťučinenie.“

28. Žalovaný zároveň podal odvolanie aj proti výroku o nároku na náhradu trov konania. Mal za to, že nárok žalobcom bol nesprávne uplatnený a že aj v danom prípade sa jedná o nesprávne právne posúdenie veci. V prípade, ak by odvolací súd vyhovel podanému odvolaniu, tak tento výrok o trovách konania (ako závislý výrok) musí byť v celom rozsahu zmenený v prospech žalovaného.

29. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. K námietke právomoci súdu uviedol, že spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku, možno zaradiť medzi súkromnoprávne spory, ktoré podľa § 3 zák. č. 160/2015 Z. z. (Civilný sporový poriadok) prejednávajú sudy. Taktiež z judikatúry SDEÚ vyplýva, že tieto spory majú rozhodovať vnútroštátne sudy. Doplnil, že každý vnútroštátny súd členského štátu EÚ je v rámci svojej právomoci a voľnej úvahy povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniou právom. Každý vnútroštátny súd musí rešpektovať prednosť úniou práva pred vnútroštátnym právom a nemôže sa zbaviť povinnosti uprednostniť úniou normu pred vnútroštátnou.

30. K právnej úprave referenčných období uviedol, že ust. § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. upravuje tzv. nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas a z tohto ustanovenia nevyplýva, že by úmyslom zákonodarcu bolo, aby sa toto ustanovenie považovalo za tzv. referenčné obdobie tak, ako to má na mysli smernica. Zák. č. 315/2001 Z. z. referenčné obdobia vôbec nespomína, s takýmto pojmom nepracuje a teda ich neupravuje. Pojem tzv. referenčné obdobie (potrebné na výpočet týždenného priemerného pracovného času) a pojem obdobie, v ktorom je služobný čas nerovnomerne rozvrhnutý, sú dva samostatné pojmy s rozdielnou úpravou aj s dôsledkom z nich vyplývajúcim. Žalobca bol názoru, že vzhľadom na netransponovanie ustanovení smernice, ktoré upravujú tzv. referenčné obdobia do zákona č. 315/2001 Z. z., bude pre referenčné obdobie platiť úniou úprava. Podľa čl. 16 písm. b) smernice referenčným obdobím teda bude obdobie nepresahujúce 4 mesiace. S poukazom na § 86 ods. 4 zák. č. 315/2001 Z. z. mal žalobca za to, že Hasičský a záchranný zbor SR rozvrhuje vykonávanie služobných činností príslušníkov s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom na obdobie jedného mesiaca. Referenčné (rozvrhové) obdobie je teda v žalobcovom prípade 1 mesiac, nakoľko na toto obdobie sa mu rozvrhuje služobný čas. Referenčné obdobie použité žalobcom v jeho písomnostiach je teda správne, keďže je v súlade s ust. § 86 ods. 4 zák. č. 315/2001 Z. z. ako aj čl. 16 písm. b) smernice (referenčné obdobie najviac 4 mesiace).

31. Žalobca ďalej poukázal na rozhodovaciu prax odvolacích súdov SR v súvislosti s posudzovaním referenčných období a k údajným rozdielom medzi pojmi služobný čas a pracovný čas v kontexte Smernice 2003/88/ES a slovenského právneho poriadku uviedol, že Smernica 2003/88/ES v čl. 2 bode 1. vymedzuje pojem „pracovný čas“. Smernica vzhľadom na jej nadnárodný charakter a záväznosť určuje, ako majú byť určité pojmy interpretované aj na úrovni vnútroštátneho práva. Súdny dvor rozhodol, že pojem „pracovný čas“ sa nemôže vykladať z hľadiska požiadaviek rôznych právnych úprav členských štátov, ale že predstavuje pojem práva Spoločenstva, ktorý je potrebné definovať na základe objektívnych znakov a pri zohľadnení systému a cieľa uvedenej smernice, ktorým je stanovenie minimálnych požiadaviek určených na zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Iba takýto nezávislý výklad totiž zaručí smernici plnú účinnosť, ako aj jednotné uplatňovanie uvedených pojmov vo všetkých členských štátoch (rozsudok vo veci C-14/04, Dellas a i., bod 44; rozsudok vo veci C-151/02, Jaeger, bod 58; uznesenie vo veci C-437/05, Vorel, bod 26). To tiež znamená, že členské štáty nemôžu jednostranne určovať rozsah týchto pojmov (C-14/04, Dellas a i., bod 45.). Pojem „pracovný čas“ je teda potrebné interpretovať jednotne na úrovni celej EÚ, pričom členské štáty nemajú možnosť meniť jeho obsah prostredníctvom národnej legislatívy v neprospech pracovníkov. Žalobca tak mal za to, že z pohľadu slovenskej právnej úpravy pojem „služobný čas“ v prípade príslušníkov Hasičského a záchranného zboru musí byť chápaný v kontexte vyššie uvedených štandardov stanovených smernicou. S poukazom na závery Súdneho dvora vo veci Matzak (C-518/15) žalobca konštatoval, že „služobný čas“ hasičov podľa slovenského vnútroštátneho práva je potrebné posudzovať ako „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. Tvrdenie protistrany, že ide o obsahovo rozdielne pojmy, nezodpovedá záväzným štandardom definovaným Smernicou 2003/88/ES a judikatúrou Súdneho dvora EÚ, ktoré majú prednosť pred vnútroštátnymi predpismi.

32. Žalovaný v odvolacej replike uviedol, že medzi pojmami „pracovný čas“ v zmysle smernice a „služobný čas“ v zmysle zákona č. 315/2001 Z. z. existuje podstatný rozdiel. Pojem „pracovný čas“ v zmysle smernice je pojmom európskeho práva, ktorý je právne vymedzený v sekundárnom prameni európskeho práva (smernici) a ktorý je potrebné rovnako vykladať v celej Európskej únii. Pojem „služobný čas“ je pojmom vnútroštátneho práva Slovenskej republiky a je definovaný na základe zákona. Žalovaný v konaní nespochybňoval to, že pohotovosť, ktorú vykonával žalobca na pracovisku by sa mala zahŕňať do množiny pracovného času v zmysle smernice. Rozdiel, ktorý vedie k potrebe zavedenia rozlišovania medzi služobným časom, časom pohotovosti a pracovným časom spočíva v tom, že žalobca bol odmeňovaný rozdielne za služobný čas a za čas pohotovosti na pracovisku. Žalovaný ďalej uviedol, že z povahy veci vyplýva, že „referenčné obdobie“ je obdobie, za ktoré je potrebné vypočítať priemerný pracovný čas. Podľa žalovaného je preto logické, že vyčíslíť priemerný týždenný pracovný čas, je potrebné za také obdobie, na aké je rozvrhnutý nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas. Zmyslom zavedenia referenčných období a ich právneho zakotvenia v smernici je práve zabezpečenie potrebnej flexibility pre výkon rôznorodých povolání. Žalobca svojou argumentáciou odopiera ustanoveniu § 86 ods. 1 veta druhá zákona č. 315/2001 Z. z. akýkoľvek účel. Žalovaný mal za celkom jednoznačné, že odchýlka referenčných období (predpokladaná smernicou) bola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky. Ďalej uviedol, že žalobca sa pokúša argumentovať judikatúrou tuzemských súdov, pričom rozsudky, na ktoré poukázal sa nevysporadúvajú s tým, že § 86 ods. 1 jednoznačne rozvrhuje služobný čas žalobcu na obdobie šiestich mesiacov a toto rozvrhnutie vyplýva priamo zo zákona. Žalovaný zdôraznil, že trvať na použití ust. zákona je v právnom štáte nevyhnutné a je to nevyhnutným predpokladom zabezpečenia stavu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Preto je potrebné na uvedené rozsudky v tejto veci neprihliadať. Ak by sa aj konajúci súd rozhodol prikloniť k uvedenej judikatúre, mal žalovaný za to, že by tým úplne derogoval § 86 ods. 1 zákona, ktorý by stratil akýkoľvek účel.

33. Žalobca v odvolacej duplike k referenčným obdobiam poukázal na svoje vyjadrenie k odvolaniu. Reagoval aj na tvrdenie žalovaného o neprihliadaní na aktuálne rozsudky odvolacích súdov. Žalovaný podľa žalobcu opomína princíp právnej istoty, ktorý je základným právnym princípom, ktorý zabezpečuje stabilitu a predvídateľnosť právneho poriadku. Právna istota je kľúčová pre dôveru občanov v právny systém a jeho predvídateľnosť. Uvedené je pretavené v čl. 2 ods. 2 CSP - Základné princípy, podľa ktorého: „Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít...“ Odvolací súd je pri svojej rozhodovacej činnosti povinný rešpektovať princíp právnej istoty. Aktuálna rozhodovacia prax odvolacích súdov, na ktorú žalobca odkazuje predstavuje dôležitý zdroj výkladu práva, ktorý zabezpečuje konzistentnosť a predvídateľnosť rozhodovania. Neprehliadnutie na ustálenú judikatúru by totiž mohlo viesť k právnej neistote a nejednotnosti v rozhodovaní, čím by došlo k ohrozeniu dôvery verejnosti v spravodlivý súdny proces. Na záver žalobca dodal, že smernica má za cieľ chrániť zdravie a bezpečnosť pracovníkov prostredníctvom pravidiel o pracovnom čase, pričom tieto pravidlá musia byť implementované spôsobom, ktorý umožňuje efektívne uplatňovanie jej ustanovení. Táto smernica jasne stanovuje maximálny týždenný pracovný čas vrátane nadčasov na 48 hodín v priemere za referenčné obdobie. Ak je tento čas prekračovaný, znamená to nedodržanie cieľa smernice, a to bez ohľadu na akékoľvek individuálne voľno poskytnuté pracovníkovi nesystémovo. Žalobca na základe výpočtov jednoznačne preukázal, že priemerný týždenný pracovný čas u neho opakovane prekračoval 48-hodinový limit za referenčné obdobie. Zároveň je zrejmé, že dni voľna, ktorými sa snaží argumentovať žalovaný, nemajú vplyv na skutočnosť, že opakovane dochádzalo k prekračovaniu 48-hodinového limitu. Výsledok stanovený smernicou teda nebol dosiahnutý.

34. Ďalšie vyjadrenia v spore podané neboli.

35. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného vo veci samej nie je možné vyhovieť.

36. Predmetom odvolacieho prieskumu nebol výrok II., ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, keďže proti tomuto výroku rozsudku žalobca ako oprávnená osoba odvolanie nepodal a rozsudok nadobudol v tomto výroku právoplatnosť.

37. Predmetom odvolacieho prieskumu bol vyhovujúci výrok I. o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 3.000,- EUR do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a súvisiaci výrok III. o náhrade trov konania.

38. Rozsudok je v napadnutom vyhovujúcom výroku I. vecne správny, preto ho odvolací súd v tomto výroku v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

39. Výrok o trovách konania je neurčitý a zmätočný, keď z neho nevyplýva, komu súd priznal nárok na náhradu trov konania, z ktorého dôvodu bol rozsudok v tomto výroku zrušený podľa ust. 389 ods. 1 písm. b/ CSP a vrátený súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

40. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 17. júna 2025 o 9.25 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 207, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 10. júna 2025 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

41. Žalovaný v odvolaní uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, t.j. konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

42. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody vo veci samej nie sú naplnené.

43. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv ani iná vada konania, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, preto odvolací súd rozsudok vo veci samej (výrok I.) ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

44. Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku vo vyhovujúcej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

45. Žalovaný v odvolaní prevažne argumentuje skutočnosťami, ktoré uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

46. Odvolací súd sa stotožňuje so správnym záverom súdu prvej inštancie o splnení všetkých predpokladov pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku porušenia práva Európskej únie, keď čl. 6 písm. b) smernice bol nesprávne prebratý do zák. č. 315/2001 Z. z., v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalobcu na 48-hodinový týždenný pracovný čas, ktoré právo mu vyplýva priamo zo smernice. Porušením práva Európskej únie došlo k zásahu do osobnostnej sféry žalobcu, konkrétne do jeho práva na odpočinok a na súkromie a rodinný život, keď bol ukrátený o čas odpočinku a psychickej a fyzickej regenerácie a o čas, ktorý by mohol tráviť s rodinou a budovaním priateľských a obdobných vzťahov, pričom išlo o zásah trvajúci niekoľko rokov, ktorý sa nepodarilo vyriešiť ani komunikáciou so zamestnávateľom. Vzhľadom na následky tohto zásahu v jeho osobnom i súkromnom živote súd považoval za primeranú nemajetkovú ujmu v rozsahu 3.000,- EUR, ktorú aj odvolací súd považuje za primeranú charakteru zásahu a jeho následkom z dôvodov, ako sú podrobne uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku.

47. Súd svoje úvahy, ako dospel k vyššie uvedeným záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav, právne predpisy a judikatúru Súdneho

dvora EÚ, ktoré aplikoval, tieto úvahy sú správne, niet v nich žiadnych logických rozporov a odvolací súd sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje a na tomto mieste ich neopakuje.

48. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza nasledovné:

49. K námietke žalovaného o nedostatku právomoci súdu posudzovať súlad slovenských právnych predpisov so smernicou EÚ odvolací súd poukazuje na zásadu prednosti práva Európskej únie pred vnútroštátnou normou, z ktorej vyplýva povinnosť vnútroštátneho súdu členského štátu EÚ v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ, a pokiaľ táto interpretácia nie je možná, neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu, ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniou právom (C-231-233/06, C-128-131/07). Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd je vždy povinný vykladať vnútroštátne právne predpisy v súlade s právom Európskej únie, a tým je nepochybne daná jeho právomoc posudzovať súlad vnútroštátnych právnych predpisov s právom Európskej únie a aj právomoc v prípade zistenia tohto nesúladu neaplikovať vnútroštátnu právnu normu, odporujúcu právu Európskej únie. Nedôvodná je preto odvolacia námietka žalovaného o prekročení právomoci súdu, pokiaľ ako predbežnú otázku skúmal, či došlo k prevzatiu smernice do zák. č. 315/2001 Z. z. a či došlo k prevzatiu spôsobom, ktorý zaručuje právo priznané jednotlivcovi touto smernicou na 48-hodinový týždenný pracovný čas.

50. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry SDEÚ vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu, a ide o prípady porušenia práva EÚ členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc, aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu úniou právu, vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom EÚ a na prijatie alebo ponechanie v platnosti legislatívy, ktorá je v rozpore s právom EÚ. Objektívna zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry SDEÚ nastáva, pokiaľ sú kumulatívne splnené jej tri predpoklady: a) porušenie úniovej normy, b) porušenie úniového práva je dostatočne závažné, c) medzi porušením úniového práva členským štátom a škodou spôsobenou fyzickým a právnickým osobám existuje príčinná súvislosť.

51. Naplnením všetkých vymenovaných predpokladov zodpovednosti členského štátu za vzniknutú škodu vzniká poškodenej fyzickej alebo právnickej osobe nárok na náhradu škody, o ktorej rozhoduje vnútroštátny súd.

52. Odvolacia námietka nedostatku právomoci súdu preto nie je dôvodná.

53. Správne sa súd vyporiadal aj s námietkou (nedostatku) pasívnej legitímácie žalovaného. Slovenská republika, v zastúpení Ministerstvom vnútra SR, predstavuje garanta riadnej transpozície smernice do zákona č. 315/2001 Z. z., pokiaľ ide o nezarátanú pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nesprávna transpozícia smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušenia práva EÚ dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť.

54. Za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečenie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie sú zodpovedné jednotlivé členské štáty EÚ a v prejednávanej veci je týmto zodpovedným subjektom Slovenská republika. Z rozsudku SDEÚ vo veci G. Fuß vyplýva, že v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48-hodinového pracovného času poškodený má právo domáhať sa náhrady škody proti členskému štátu. Žalovaný disponuje pasívnou legitímáciou a žalobca dôvodne uplatnil nárok na náhradu škody z dôvodu porušenia práva Európskej únie voči Slovenskej republike ako pasívne legitimovanej strane sporu, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor SR.

55. K tvrdeniu v odvolaní, že služobný čas v zmysle zák. č. 315/2001 Z. z. a pracovný čas v zmysle smernice 2003/88/ES nie je možné stotožňovať, odvolací súd uvádza nasledovné:

56. V prvom rade je potrebné poukázať na čl. 2 bod 1 smernice 2003/88/ES, v zmysle ktorého „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

57. Rozsudok SDEÚ vo veci Matzak (C-518/15) poskytuje dôležitý výklad pojmu pracovný čas podľa smernice 2003/88/ES, najmä v súvislosti so služobnou pohotovosťou. Podľa záverov tohto rozsudku možno konštatovať, že čas, počas ktorého je zamestnanec povinný byť dostupný na určenom mieste (napr. v hasičskej stanici alebo v určenom čase v blízkosti stanice), sa považuje za pracovný čas, ak zamestnanec je povinný byť fyzicky prítomný na určenom mieste alebo v jeho blízkosti a zamestnanec je výrazne obmedzený v možnosti venovať sa vlastným aktivitám počas pohotovosti.

58. Vzhľadom na závery vyššie citovaného rozsudku služobný čas hasiča (ako aj služobnú pohotovosť) je potrebné považovať za pracovný čas v zmysle smernice 2003/88/ES, ktorá aj v čl. 2 bode 1 výslovne uvádza, že pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa.

59. Čl. 6 písm. b) smernice ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, od ktorej povinnosti sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Ide teda o pravidlo sociálneho práva únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia. V článku takto uložená povinnosť členskému štátu v sebe zahŕňa na strane druhej nárok každého pracovníka na to, aby jeho priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, pričom ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, členské štáty rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b) smernice nemôžu jednostranne určiť tak, že uplatnenie tohto nároku každého pracovníka by viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzili.

60. Čl. 1 ods. 3 smernice definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činnosti, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na čl. 2 smernice 89/391/EHS. Spomínaná smernica podáva pritom výklad rozsahu svojej pôsobnosti nielen v pozitívnom slova zmysle, ale tiež v negatívnom slova zmysle, keď stanovuje výnimky rozsahu svojej pôsobnosti. Smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. Z cieľa predmetnej smernice, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci a tiež z jeho znenia čl. 2 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 prvého pododseku (zakotvujúceho výnimku rozsahu pôsobnosti smernice) vyplýva, že rozsah pôsobnosti tejto smernice je nutné chápať širšie a súčasne výnimku z pôsobnosti je potrebné vykladať zužujúco. Navyše čl. 2 ods. 2 prvý pododsek smernice nevylučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také, ale len určité ostatné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Uvedené je potrebné vykladať spôsobom, že rozsah pôsobnosti smernice sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje smernica členským štátom chrániť. Upravená výnimka rozsahu pôsobnosti smernice má za úlohu zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku v prípade, že nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu, napríklad katastrofa, pre zásahové a záchranné tímy. Uvedené sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Aj keď nemožno pochybovať o tom, že by služba žalobcu popri plnení úloh pri zdolávaní požiarov zahrňovala (nezahrňovala) tiež úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času jej personálu, v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Služba žalobcu sa teda nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem únie v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, preto sa na ňu nevzťahuje vylúčenie pôsobnosti, ktoré vyplýva z čl. 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391/EHS, naopak na službu žalobcu sa predmetná smernica použije v plnom rozsahu.

61. Uvedený názor je podporený tiež závermi uznesenia Súdneho dvora EÚ vo veci C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg, podľa ktorých čl. 2 smernice 89/391/EHS a čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88/ES, sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej

služby, akou je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže čl. 6 bod 2 smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný čas, vzťahujúcej sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ktoré dočasne prevážia cieľ smerujúci k zabezpečeniu riadneho fungovania služieb nevyhnutných pre ochranu takých verejných záujmov, ako sú verejný poriadok, zdravie a bezpečnosť, nad cieľom spočívajúcim v zabezpečení bezpečnosti a zdravia pracovníkov pridelených do zásahových a záchranných jednotiek. Súdny dvor EÚ aj v tomto uznesení dospel k záveru, že jediným cieľom výnimky uvedenej v čl. 2 odsek 2 prvého pododseku smernice 89/391/EHS bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, tiež verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností, napr. v prípade katastrofy, pre ktoré je charakteristická najmä skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť alebo zdravie, a ktoré, vzhľadom na ich povahu, nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného času zásahových a bezpečnostných zložiek.

62. Kritérium, ktoré používa zákonodarca Spoločenstva na určenie pôsobnosti smernice 89/391/EHS sa nezakladá na príslušnosti pracovníkov k takým rozličným odvetviám činnosti, ktoré sú uvedené v čl. 2 odsek 2 prvého pododseku tejto smernice, akými sú vo všeobecnosti ozbrojené sily, polícia, civilná ochrana, ale vyplýva výlučne z osobitnej povahy určitých osobitných úloh vykonávaných zamestnancami v týchto odvetviach, čo odôvodňuje výnimku z pravidiel stanovených v uvedenej smernici, a to z dôvodu absolútnej nevyhnutnosti zabezpečenia účinnej ochrany spoločnosti. Vzhľadom na to, že uvedené činnosti sa v ozbrojených silách a záchranných službách vykonávajú za zvyčajných okolností, patria do pôsobnosti smernice 89/391/EHS.

63. Služobná činnosť žalobcu tak patrí do pôsobnosti smernice 2003/88/ES.

64. K odvolacej námietke, že žalobca neosvedčil vznik nároku na náhradu škody a k námietkam vo vzťahu k aplikácii ust. § 13 Občianskeho zákonníka pri rozhodovaní v danej veci odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie dôsledne posudzoval splnenie podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie a na základe vykonaného dokazovania dospel k správne mu záveru o naplnení predpokladov zodpovednosti štátu vo vzťahu k žalobcovi, keď vzal za preukázané závažné porušenie právnej normy únie, ktorá jednotlivcovi priznáva právo, konkrétne čl. 6 písm. b) smernice, ktorá ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi. Podmienka dostatočne závažného porušenia práva únie je splnená vtedy, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou SDEÚ v danej oblasti. Zistený skutkový stav v prejednávanej veci je pritom možné kvalifikovať ako dostatočne závažné porušenie práva únie, pretože pokiaľ žalobca odpracoval v rozhodnom období hodiny služobnej pohotovosti nezapočítané do fondu pracovného času, pracoval nad povolený týždenný limit 48 hodín služobného času, pričom medzi porušením práva a vznikom škody u žalobcu v dôsledku straty času odpočinku a straty času, ktorý mohol tráviť s rodinou a priateľmi, je príčinná súvislosť.

65. Súd prvej inštancie po zistení, že boli splnené podmienky zakladajúce zodpovednosť žalovaného za škodu, priznal peňažné plnenie žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy, čo vyargumentoval spôsobom spĺňajúcim požiadavky kladené na zdôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Z jeho rozhodnutia vyplýva, že žalobca bol ukrátený v nemajetkovej sfére o čas odpočinku, ktorý mohol stráviť s blízkymi, fyzicky i psychicky regenerovať. V súlade s princípom rovnocennosti práva EÚ a vnútroštátneho práva súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 11 Občianskeho zákonníka, zohľadniac pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúrnej praxe, ktorý postup možno považovať za správny.

66. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

67. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa

odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

68. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky. Aj v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať z dôvodov demonštratívne uvedených, ktoré však nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Teda nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca.

69. Žalobca svoj nárok spájal s porušením práva na odpočinok, a preto súd prvej inštancie správne posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj zábery normotvorcu smernice Rady 89/391/EHS a tiež smernice (Rady 2003/88/ES). Uvedené smernice boli prijaté v záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania, ich cieľom bolo zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, ktorý cieľ sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j. dňoch, hodinách, resp. ich častiach, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidielného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe, ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

70. K spochybňovaniu existencie vzniknutej ujmy žalovaným, resp. jej intenzity je potrebné odkázať na opakované konštatovanie Súdneho dvora, že pojem „pracovný čas“ treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Vyžaduje sa splnenie troch podmienok. Po prvé pracovník musí byť „v práci“, po druhé musí byť zamestnávateľovi k dispozícii a po tretie musí vykonávať svoju činnosť alebo svoje povinnosti. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas, je teda požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitého poskytovania príslušných služieb. Dôležité je aj zohľadnenie kvality času, ktorý pracovník môže tráviť počas plnenia tohto typu povinností, napríklad to, či sa môže venovať vlastným záujmom a rodine. Rozsudok vo veci Jaeger sa týkal nemocničného lekára, ktorý musel byť na telefóne v priestoroch zamestnávateľa, mal pridelenú miestnosť s posteľou, v ktorej mohol spať, keď jeho služby neboli potrebné. Súdny dvor vyslovil, že za takýchto okolností sa nedá povedať, že pracovník v dotknutom čase odpočíva. Z judikatúry Súdneho dvora dokonca vyplýva, že aj čas pracovnej pohotovosti, strávený v domácom prostredí na telefóne (teda mimo priestorov zamestnávateľa), jednoznačne predstavuje pracovný čas, pretože pracovník musí byť neustále k dispozícii zamestnávateľovi a zastihnuteľný, a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená.

71. Z uvedených dôvodov sú aj tieto námietky žalovaného bez právneho významu. Je potrebné vziať na zreteľ tú skutočnosť, že žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobný úrad), musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite poskytnúť príslušné služby a plniť si svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je nielen výrazne obmedzená, ale priam vylúčená.

72. Pokiaľ žalovaný spochybňoval, či došlo k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas a v tomto smere považoval za potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, odvolací súd poukazuje na to, že v danej veci nebolo sporné, že žalobcovi sú rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16,5 (resp. 16) hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 7,5 (resp. 8) hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, že služobné povinnosti sú určované na čas nočných hodín, že v prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas, a že hasiči strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú dva

dni voľna. Z výpisu z dochádzkového systému, ktorý predložil žalobca spolu so žalobou je nesporné, že počas rozhodného obdobia 06/2020 – 03/2023 u žalobcu pravidelne dochádzalo k prekračovaniu maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času. Konkrétne, po zohľadnení dovolenky a rôznych prekážok v práci, sa tak počas 26 mesiacov stalo v 20 z nich (X/XX, X/XX, XX/XX, XX/XX, X/XX, X/XX, X/XX, X/XX, X/XX, X/XX, X/XX, XX/XX, XX/XX, XX/XX, X/XX, X/XX, XX/XX, X/XX, X/XX).

73. Žalobca v dôsledku takto rozvrhnutého pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom EÚ, prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov i fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry SDEÚ za závažný zásah do práv, keď ide o nezvratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vznikutej ujmy. Peňažná náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaci, nielen symbolickú, na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane vysoká. Pokiaľ súd prvej inštancie rozsah peňažnej náhrady vo výške 3.000,- EUR odvodil od charakteru zásahu, jeho trvania, následkov na živote žalobcu, nemožno týmto jeho úvahám vytknúť žiadne nedostatky. Svoje rozhodnutie založil na právom predvídaných okolnostiach, prihliadajúc podľa povahy veci k porovnateľným kritériám, a ním stanovený rozsah nemajetkovej ujmy spĺňa podmienku primeranosti. Rozhodnutie je konzistentné aj s výškou náhrad priznaných v obdobných súdnych sporoch (porovnaj napr. rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoPr/1/2019, 6CoPr/2/2019, 1CoPr/8/2019, 6Co/60/2022, 6Co/69/2022, 6Co/89/2022, 6Co/102/2022, 6Co/129/2022, 6Co/113/2023, 6Co/24/2024).

74. Vo vzťahu k námietke žalovaného, v ktorej poukazuje na čl. 16 písm. b) smernice, odvolací súd konštatuje, že smernica umožňuje členským štátom ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie, nepresahujúce štyri mesiace. V tejto súvislosti je nevyhnutné si uvedomiť, že na to, aby sa takéto ustanovenie mohlo uplatňovať, bolo nevyhnutné, aby bolo prevzaté do právneho poriadku Slovenskej republiky. Zo zákona o Hasičskom a záchrannom zbore nevyplýva, že Slovenská republika uvedené ustanovenie, ako aj ust. čl. 6 písm. b) smernice prevzala do vnútroštátneho poriadku, a teda že by maximálny týždenný pracovný čas bolo možné dodržiavať a skúmať v rámci referenčného obdobia 4 mesiacov, resp. za splnenia smernicou stanovených podmienok aj v dlhšom období. Keďže Slovenská republika neprevzala v žiadnom svojom ustanovení zákona o Hasičskom a záchrannom zbore ani v inom zákone, upravujúcom právne postavenie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, články smernice o stanovení maximálneho týždenného pracovného času, nemožno konštatovať ani to, že by prevzala, resp. že by do právneho poriadku Slovenskej republiky boli transponované ustanovenia smernice o možnosti určenia referenčného obdobia, v ktorom by sa maximálny týždenný pracovný čas posudzoval. Ustanovenia § 86 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore sa týkajú nerovnomerného rozvrhnutia služobného času, avšak uvedené nesúvisí s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Vzhľadom na uvedené, námietka žalovaného o zisťovaní splnenia podmienok v rámci referenčného obdobia bola nedôvodná, nakoľko ustanovenie o referenčnom období, súvisiacom s maximálnou výmerou týždenného pracovného času, taktiež nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté, a preto sa žalovaný nemôže dovoliavať jeho aplikácie. Porušenie čl. 6 písm. b) smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času, neopúšťa členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora (napr. C-429/09).

75. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že počas žalovaného obdobia bol opakovane vyhlásený núdzový stav pre celosvetovú pandémiu choroby COVID-19, kedy sa nemuseli dodržiavať pravidlá smernice, odvolací súd poukazuje na to, že žalobca sa v spore nedomáhal náhrady škody za prekročenie maximálne určeného týždenného pracovného času z dôvodu väčšieho rozsahu pohotovosti v dôsledku pandémie COVID-19, ale namietal rozporný postup, kedy sa jeho neaktívna časť služobnej pohotovosti nikdy nezarátavala do jeho služobného času, čo má za následok prekračovanie maximálne určeného týždenného pracovného času bez ohľadu na to, či pandémia je alebo nie je. Zároveň je odvolací súd názoru, že za okolnosti osobitnej závažnosti možno považovať len prírodné a technologické katastrofy, ktoré si okamžite a

bezprostredne vyžadujú prijatie nevyhnutných opatrení, kde v danom prípade pri ochorení COVID-19 išlo o dlhodobý stav, a preto bolo potrebné dodržiavanie smernice o stanovení maximálneho limitu týždenného pracovného času aj počas tohto obdobia.

76. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok v napadnutom vyhovujúcom výroku I. ako vecne správny potvrdil v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP.

77. Vecne správne odôvodnil súd priznanie nároku na náhradu trov prvoinštančného konania žalobcovi proti žalovanému v plnom rozsahu vychádzajúc zo záveru, že pokiaľ ide o základ nároku, žalobca bol v celom rozsahu úspešný a stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy záviselo iba od úvahy súdu, teda správne uzavrel, že žalobca má nárok na plnú náhradu trov konania. Toto odôvodnenie však nie je v súlade s vyhláseným a/ani s písomným vyhotovením rozsudku, keď vo výroku III. súd neuviedol, komu priznáva, resp. že priznáva žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Výrok rozsudku tak nezodpovedá jeho odôvodneniu, takýto neurčitý výrok rozsudku je nevykonateľný, z ktorého dôvodu odvolací súd nemal inú možnosť, než rozsudok v tomto výroku podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť a vrátiť vec súdu na nové rozhodnutie o trovách prvoinštančného konania za účelom odstránenie zistenej vady.

78. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v odvolacom konaní neúspešný, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takýto nárok vznikol v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi, preto mu odvolací súd priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP.

79. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).